Skolinspektionen

Beslut

2014-05-09

Dnr 43-2014:223

Falkenbergs kommun

Rektorn vid Söderskolan F-5

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Söderskolan F-5 i Falkenbergs kommun

Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg, Besöksadress Kungsgatan 20
Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 04
www.skolinspektionen.se

Tillsyn i Söderskolan F-5

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falkenbergs kommun under år 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Söderskolans skolenhet F – 5 besöktes av Skolinspektionen mellan den 1 och 3 april 2014.

Fakta om skolenheten

Söderskolan ligger i samhället Heberg strax söder om centralorten i Falkenbergs kommun. Skolan består av två skolenheter, F – 5 och 6 – 9. Detta beslut avser skolenheten F – 5 som leds av en rektor. Skolenheten är organiserad i mindre hemvister så kallade hus. Husen är indelade i årskurserna F – 1,och 2 – 5. På skolan finns även ett montessorispår. Lärarna är uppdelade i tre arbetslag. Vid tillsynstillfället fanns 109 elever i skolenheten.

Skolverkets offentliga statistik avseende resultat för de nationella ämnesproven 2012/13 visar att mellan 78-89 procent av de elever som genomförde de nationella proven i matematik i årskurs 3 nådde kravnivån. I ämnet svenska varierar andelen elever som nådde kravnivån mellan 76-94 procent. I ämnet svenska visar statistiken att skolans resultat är lägre än motsvarande resultat för riket.

Skolans rektor redogör, i verksamhetsredogörelsen, för andelen elever i årskurs 3 som lärare bedömt nått kunskapskraven 2013. Där anges att 87 procent av eleverna nått kunskapskraven i matematik och svenska. I samhällsorienterade ämnen (so) och naturorienterade ämnen (no) skriver rektorn att näst intill alla elever bedömdes ha nått kunskapskraven.

Skolinspektionen har också tagit del av rektors redogörelse gällande hur många elever i årskurs 5, höstterminen 2013, som lärare beräknar når målen i årskurs 6. För årskurs 5 uppges att skolans lärare bedömer att nästintill alla elever kommer att nå målen i årskurs 6.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn av Söderskolans skolenhet F-5 visar att det pågår ett utvecklingsarbete med att möjliggöra för att "Alla ska lyckas". Som en del i detta arbetar skolenheten med att skapa samsyn kring kunskapssyn, samverkan, målstyrt och formativt lärande och hur eleverna ska ges ett aktivt inflytande i sin utbildning.

Tillsynen visar dock att det finns andra områden som rektorn måste förbättra. Skolans systematiska kvalitetsarbete behöver utvecklas och rektorn behöver

vidta åtgärder för att säkerställa att alla elever ges möjlighet att utvecklas och nå målen.

Skolenheten bedriver ett kvalitetsarbete genom att följa upp arbetet med elevinflytande, värdegrundsarbetet, arbetet med särskilt stöd och kunskapsresultaten. Dock måste rektorn se till att kvalitetsarbetet dokumenteras i alla delar så att det också innefattar en systematik som visar hur skolan konkret ska arbeta vidare för att förbättra kunskapsresultaten och övrig måluppfyllelse. Skolinspektionen vill påpeka vikten av att det systematiska utvecklingsarbetet utgår från resultat av utvärdering och analys i förhållande till de nationella målen, så att det systematiska kvalitetsarbetet syftar till att förbättra skolenhetens kunskapsresultat. Ett led i detta arbete kan exempelvis vara att rektorn tillsammans med lärarna tar fram en konkret planering för hur de ska arbeta för att höja andelen elever i årskurs 3 som når upp till kravnivån i de nationella proven. Skolinspektionen har inte tagit del av några dokument som visar på ett sådant arbete. Ytterligare ett sätt i arbetet med att höja måluppfyllelsen bör vara att säkerställa så att skolans undervisande lärare har rätt behörighet för de ämnen de undervisar i och som skollagen kräver. Tillsynen visar att det finns legitimerade lärare som undervisar i ämnen de saknar behörighet i.

Skolans lärare använder flera olika arbetssätt såsom screeningar, tester och avstämningsmöten med elevhälsan en gång i månaden för att säkerställa alla elevers kunskapsutveckling. På skolan finns elever som får studiehandledning på modersmålet. Tillsynen har visat att skolan inte utreder elevernas behov av studiehandledning på modersmålet på ett lagenligt sätt. Vidare visar tillsynen att skolan inte alltid upprättar åtgärdsprogram för de elever som får studiehandledning på modersmålet.

Tillsynen har också visat att rektorn tillsammans med rektorn för skolenheten 6-9 påbörjat ett förbättringsarbete med att utveckla samverkan F-9. I detta arbete behöver arbetssätt för samverkan mellan skola och fritidshemmet också tas fram och utvecklas.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falkenbergs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds
- Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn och där ska anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Vidare ska, enligt skollagen, ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Elevhälsan uppger i intervju att det finns elever som ges studiehandledning på modersmålet. Dock framkommer av intervjun att dessa elevers behov inte utretts och det har heller inte alltid upprättats åtgärdsprogram. Rektorn uppger att han är medveten om att det finns elever på skolan som får studiehandledning och att det inte upprättast åtgärdsprogram men att det fortsättningsvis ska göras.

Utredningen visar att behovet av studiehandledning på modersmålet inte alltid utreds och att beslut om åtgärdsprogram inte alltid fattas i ett åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 och 11–12 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Personalkompetens

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Endast den som har legitimation som lärare och behörighet för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Motivering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Av förarbetena till skollagen framgår att särskilda skäl avser det fall att en lärare som har en utbildning som krävs för att bedriva undervisningen finns att tillgå, men att denna lärare är direkt olämplig att använda med hänsyn till eleverna. Det kan t.ex. röra sig om missbruksproblem. Av kravet på särskilda skäl framgår att undantaget ska tillämpas restriktivt (jfr prop. 2009/10:165 s. 652).

Vid en genomgång av skolans tjänstefördelning framgår att det finns legitimerade lärare som undervisar i ämnen där behörighet saknas. Som exempel kan nämnas legitimerad lärare som undervisar i idrott, no och bild där behörighet saknas.

Rektorn uppger att det endast sker så av organisatoriska skäl. Orsaken är, enligt rektorn, att de vill minska på antalet lärare för de yngre eleverna och har därför bestämt att lärare undervisar även i ämnen de inte har behörighet för.

Utredningen visar att skolenheten använder i vissa fall legitimerade lärare i undervisningen i ämnen som de inte har behörighet för på ett icke författningsenligt sätt. Huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13 och 18 §§ skollagen

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Falkenbergs kommun en anmärkning. Falkenbergs kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 29 augusti 2014.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor tar inte tillräckligt ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolans resultat och ansvarar för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Det framgår av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan att skolans rektor bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete av skolans arbetsprocesser, utvecklingsområden och av elevernas kunskapsresultat. Dock visar dokumentstudier att inte allt dokumenteras.

Lärare, elevhälsa och rektorn uppger att de följer upp elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt genom att de regelbundet genomför tester, diagnoser och screeningar. Vidare uppger både lärare och elevhälsan att rektorn leder och driver ett arbete där de regelbundet sammanställer kunskapsresultaten i årskurs 3 och 5, analyserar resultaten och jämför med kunskapskraven. Vidare uppger lärare och rektorn vid intervju att de, enligt deras så kallade årshjul, följer upp skolenhetens arbete med elevinflytande, värdegrundsarbete och skolans utvecklingsområden. Detta arbete sker, enligt dem, på arbetsplatsträffar och arbetslagsmöten. Halvårsvis och årligen sammanställs skolans arbete och resultat, enligt lärare, elevhälsan och rektorn, i en resultatuppföljning för skolenheten.

Skolans arbete med särskilt stöd följs, enligt lärare, rektorn och elevhälsan, upp av lärare och elevhälsan på individnivå. Skolenhetens övergripande arbetsprocesser kring särskilt stöd utvärderas och analyseras först av elevhälsoteamet och därefter bjuds lärare in att lämna synpunkter. Enligt rektorn, lärare och elevhälsan ligger utfallet av utvärderingar och analyser av skolans arbetsprocesser och utvecklingsområden till grund för planering av det fortsatta arbetet med att utveckla skolan. Elevhälsan uppger också att det inom elevhälsan bedrivs ett kvalitetsarbete men att dokumentation av det arbete saknas. De berättar dock att deras utvärderingsarbete lett fram till att de, tillsammans med rektorn, håller på att arbeta fram en ny elevhälsoplan med målbeskrivning för elevhälsans arbete.

Skolinspektionen har vid tillsynen tagit del av ett antal dokument som visar på skolans kvalitetsarbete. Skolan har ett så kallt årshjul som beskriver när likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling, skolans utvecklingsområden och kunskapsresultat ska följas upp. Enligt dokumentet "Alla ska lyckas" är skolans utvecklingsområden; "inflytande och delaktighet, "samverkan", "lärmiljöer" och "lärande organisation". Det framgår också vad skolan ska arbeta med inom respektive utvecklingsområde samt en kortfattad sammanfattning av vad de gjort januari- februari 2014. Därtill finns dokumentet "Kunskapssyn Söderskolan F-5". Rektorn uppger i intervjun att detta dokument är en sammanställning av Söderskolans lärares diskussioner avseende att skapa samsyn kring kunskapssyn vilket är ett arbete som styrs centralt i hela Falkenbergs kommun. Skolinspektionen har även tagit del av ett dokument som heter "Söder – Resultatuppföljning" från höstterminen år 2013. Dokumentet innehåller sammanfattande information av resultat och kunskapsresultat från höstterminen år 2013. Vidare informerades Skolinspektionen, av rektorn vid intervjun, om att rektorn, tillsammans med övriga rektorer i området Söder och elevhälsan, håller på att ta fram en plan och struktur för systematisk uppföljning av elevhälsoarbetet och skolans övergripande arbete med särskilt stöd.

I skolenhetens dokument avseende kvalitetsarbete saknas generellt dokumentation som visar utvärdering och analys av skolans resultat i förhållande till de nationella målen. I dokumentet "Söder – Resultatuppföljning" finns en mycket kortfattad sammanfattning i konstaterande form varför måluppfyllelsen i årskurs 3 och 5 höstterminen år 2013 ser ut som de gör. Det saknas dock dokumentation över det utvärderings- och analysarbete som lärare, elevhälsa och rektor beskriver, sker. Vidare saknas också dokumenterad planering som utgår från resultat av utvärderingar och analyser och som visar vilka åtgärder som ska vidtas i syfte att förbättra resultaten.

Utredningen visar att det saknas dokumentation som visar på att skolans övergripande arbetsprocesser avseende särskilt stöd, elevinflytande och värdegrundsarbetet. Vidare saknas dokumentation över hur kunskapsresultaten sys-

tematiskt utvärderas och analyseras. Vidare saknas dokumenterad planering för att förbättra måluppfyllelsen gällande kunskapsresultaten som bygger på resultat av utvärdering. Eftersom lärare, elevhälsa och rektor följer upp och utvärderar skolans arbetssätt och resultat och vidtar olika åtgärder för att förbättra dessa ser Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

4 kap. 4 – 6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Beslutsfattare

Caroline Klintenberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.